

Referens

Charlotte Rickardsson
Annelie Fager, Britta Ahlgren

Mottagare

Samhällsbyggnadsdirektör

Yttrande över remiss - Tillgängliga stränder, ett mer differentierat strandskydd (SOU2020:78)

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att översända detta yttrande i sin helhet daterad 2021-04-15, avseende Miljödepartementets remiss.

Bakgrund

En utredning med syfte att se över strandskyddet har utförts på uppdrag av Regeringen och Miljödepartementet. Utredningen har nu, i form av betänkandet "Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd, SOU 2020:78, lämnats på remiss för yttrande till myndigheter, kommuner och regioner. I Botkyrka Kommun har uppdraget genom delegationsbeslut lämnats till Samhällsbyggnadsförvaltningen för besvarande. Detta yttrande består av Miljöenheten, Planenheten samt Bygglövsenhetens synpunkter på betänkandet.

Remissvaret skall vara Miljödepartementet tillhanda senast 3 maj 2021.

Ärende

Förslaget innebär i korthet att det ska bli enklare att bygga strandnära i landsbygdsområden. Förslagen ska på det sättet syfta till att förbättra förutsättningar för bostäder och näringsverksamhet främst för småföretagare, besöksnäring och gröna näringar i områden med lågt exploateringsstryck.

Förslagen ska också syfta till att bibehålla eller förstärka strandskyddet för att värna obrutna strandlinjer, den allemansrättsliga tillgängligheten och miljön i starkt exploaterade områden.

Förslaget innebär också att länsstyrelserna föreslås få i uppdrag att genom digitala kartor synliggöra var strandskyddet gäller. En heltäckande

digitalisering skulle bidra till att göra strandskyddet mer transparent, förutsägbart och rättssäkert, inte minst för den enskilde.

Betänkandet består av en utredning på sammanlagt 419 sidor. Här följer synpunkter på valda delar av dess innehåll.

Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort

Utredningen föreslår att sjöar på en hektar eller mindre och små vattendrag med en bredd på högst två meter ska undantas från det generella strandskyddet.

MB 7 kap 13 §

Det är positivt ur bebyggelsesynpunkt att det generella strandskyddet tas bort för små sjöar och vattendrag. Skyddet har i vissa sammanhang fått följeffekter för den enskilde fastighetsägaren som varit svåra att motivera. Under planprocessen studeras platsens förutsättningar (egenskaper, läge och behov), avvägningar görs och konsekvenserna beskrivs. För de platser som inte omfattas av detaljplan kan det dock finnas ett behov av någon ytterligare form av prövning.

Samtidigt är det brist på småvatten och mindre vattendrag i det svenska landskapet samtidigt som de utgör mycket viktiga livsmiljöer för många växt- och djurarter. De kan ofta också ha stor betydelse för friluftsliv och pedagogik.

Småvatten i jordbrukslandskapet omfattas av det generella biotopskyddet, men det skyddar främst själva vattenområdet, och inte de omgivande landzonerna. Småvatten i skog omfattas inte av det generella biotopskyddet. Stränderna vid dessa småvatten hör inte heller till de mest attraktiva områdena för landskapsutveckling, utan det är främst sjöar och vattendrag med större vattenspeglar.

Därför skulle dessa småvatten fortsatt kunna omfattas av det generella strandskyddet, med möjlighet att upphäva strandskyddet vid de mindre sjöar och vattendrag som uppenbart saknar betydelse för strandskyddets syften.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att det är särskilt viktigt att det blir en entydig lagstiftning som förenklar för såväl myndigheter som enskilda markägare att veta var strandskyddet gäller och inte.

Digitalisering av strandskyddsgränser

Utredningen föreslår en heltäckande digitalisering av strandskyddsgränser/linjer - något som vi ser skulle öka tydligheten i kartunderlag och öka säkerheten i handläggning av strandskyddsärenden, bygglov och detaljplaner. Det skulle även allmänt kunna öka allmänhetens förståelse för

strandskyddsfrågor. Vi vill dock uppmärksamma att även strandskyddade vattenområden bör finnas med i digitaliseringen, något som lätt förbises.

Ett mer differentierat strandskydd

Det differentierade strandskyddet ska ta hänsyn till att tillgången till sjöar och stränder varierar i landet, liksom befolkningstäthet och exploateringstryck. Ett syfte är att det ska bli betydligt enklare att bygga strandnära i landsbygdsområden. Förslagen ska dessutom förbättra förutsättningar för bostäder och näringsverksamhet främst för småföretagare, besöksnäring och gröna näringar i områden med lågt exploateringstryck.

MB 7 kap 17a §

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att definitionen av landsbygdsområde och storlek på efterfrågan av mark för bebyggelse är otydlig och saknar koppling till stränder (7.4 sid 242)

Utredningen föreslår följande kriterier för landsbygdsområden:

- Har god tillgång på obebyggd mark
- Har liten efterfrågan på mark för bebyggelse/inte har stor efterfrågan på mark för bebyggelse
- Inte är av särskild betydelse för något av strandskyddets syften

Kriterierna beskriver inte vad god tillgång på obebyggd mark innebär eller någon kvantifiering av liten eller stor efterfrågan på mark för bebyggelse. Det nämner inte heller något om tillgången på obebyggd mark i strandzonerna, eller deras betydelse för strandskyddets syften.

Definitionen bör vara mer objektiv och när det gäller en ökad differentiering av strandskyddet även ta med ett kriterium för tillgången på obebyggd mark som finns utefter stränderna, för att strandskyddsreglerna ska bli tydliga.

Enligt förslaget är det marken inom strandskyddet som ska bedömas. Vilket innebär att högexploaterade områden utanför strandskyddet inte tas med i bedömningen. Förslagsvis borde det finnas någon form av en helhetssyn gällande detta.

Ett rikt växt- och djurliv i strandzonerna över hela landet är beroende av sammanhängande oexploaterade strandområden, och att riktlinjer finns för att exploateringen i strandzonerna begränsas.

MB 7 kap 17 a § 18 d §

Den nya bestämmelsen anger att en kommun får ansöka om att strandskyddet ska upphävas inom ett landsbygdsområde eller redovisa ett landsbygdsområde i kommunens översiktsplan. Översiktsplanen är endast vägledande för kommunens kommande beslut och inte juridiskt bindande.

Det vore därför tydligare om det var länsstyrelsen som fick uppdraget om att peka ut landsbygdsområdena och då i samarbete med kommunen.

MB 7 kap 18 f § Tomtplatsavgränsningsbestämmelsen

Denna bestämmelse behöver ses över ytterligare.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ifrågasätter varför ansökan om strandskyddsdispens ska behöva ske på nytt om ett beslut väl är fattat att tomplatsen saknar betydelse för strandskyddet. Även tidsbegränsningen på två år bör omvärderas.

Betänkandet ger en tydligare bild av skillnaden mellan miljöbalken och allemansrätten – något som kan komma att underlätta allmänhetens förståelse om vad som är tillåtet/ inte tillåtet på annans mark.

Utredningen saknar fördjupning vad gäller livsvillkoren för växt- och djurliv i strandzonerna

Utredningen hänvisar på sid 248 till de fem nationella miljö kvalitetsmålen Ett rikt växt- och djurliv, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, God bebyggd miljö, som är relevanta för strandskyddet och nämner att det inte går att utläsa var målen kan nås eller inte kan nås.

ArtDatabankens rapport till EU om ”Bevarandestatus för naturtyper i Art- och habitatdirektivet 2019” visar att bevarandestatusen till större delen är otillfredsställande eller dålig i landets sjöar, vattendrag och kuster, och endast till liten del gynnsam, ca 10-20%. Enligt FN-panelen IPBES: s (The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem services) rapport, är ändrad markanvändning bland de viktigaste orsakerna till den pågående allvarliga förlusten av biologisk mångfald.

Därför bör utredningen göra ett omtag för en tydligare och mer detaljerad konkretisering av vilka negativa effekter på växt- och djurliv ett differentierat strandskydd kan medföra och hur denna påverkan kan minimeras i formuleringen av författningsförslagen och i vägledningen för deras tillämpning.

Carina Molin
Samhällsbyggnadsdirektör

Expedieras till:

m.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se.

Upplysning:

Ange diarienummer M2020/02032 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.